NN 21/2019 (1.3.2019.), Pravilnik o uvjetima i načinu prijevoza opasnih roba zrakom

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

442

Na temelju članka 50. stavka 2. Zakona o prijevozu opasnih tvari (»Narodne novine«, broj 79/07 i 70/17), ministar mora, prometa i infrastrukture, donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA I NAČINU PRIJEVOZA OPASNIH ROBA ZRAKOM

DIO PRVI
OPĆE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom propisuju se uvjeti za prijevoz opasnih roba zrakom, odgovornosti i obaveze osoba uključenih u prijevoz te uvjeti za provođenje osposobljavanja za opasne robe.

(2) Ovaj Pravilnik primjenjuje se na pravnu i fizičku osoba koja sudjeluje u organizaciji, pripremi, prihvaćanju i slanju na prijevoz tereta, pošte i prtljage povezane s opasnim robama u zračnom prometu.

(3) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na opasne robe koje udovoljavaju propisanim zahtjevima u Tehničkim instrukcijama i definirane su kao iznimke (Exceptions), a odnose se na opasne robe:

a) koje su potrebne da bi se tijekom leta pružila medicinska pomoć pacijentima;

b) koje su potrebne da bi se tijekom leta pružila veterinarska pomoć ili humano usmrćivanje životinja;

c) koje se izbacuju u vezi s poljoprivredom, hortikulturom, šumarstvom, kontrolom nakupina leda i zaštite od klizanja terena ili aktivnostima nadzora i smanjenja onečišćenja;

d) koje se izbacuju ili koje izazivaju aktivnosti povezane s kontrolom lavine;

e) koje su potrebne zbog pružanja pomoći u operacijama potrage i spašavanja;

f) koje su u vozilima koja se prevoze u zrakoplovima dizajniranim ili prilagođenim za prijevoz vozila;

g) koje su potrebne za pogon prijevoznih sredstava ili za pogon njihove specijalizirane opreme tijekom leta (npr. rashladnih jedinica) ili onih koji se zahtijevaju zbog operativnih razloga (npr. aparati za gašenje požara);

h) koje su sadržane u predmetima koji se nalaze u prekomjernoj prtljazi koja se šalje kao teret.

(4) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na opasne robe koje su u posjedu operatora, a nalaze se u zrakoplovu:

a) u skladu s primjenjivim plovidbenim i operativnim zahtjevima;

b) u svrhu upotrebe ili prodaje tijekom leta ili serije letova;

c) kao suhi led namijenjen za hlađenje hrane i pića koje se poslužuje u zrakoplovu; i

d) kao elektronički uređaji, poput računala s podacima za let, osobnih uređaja za zabavu i čitača kreditnih kartica, koji sadrže litijeve metalne ili litijeve ionske ćelije ili baterije koje operator koristi tijekom leta ili serije letova.

(5) Odredbe ovoga Pravilnika, osim onih koje se odnose na izvještavanje o događajima, ne primjenjuju se na opasnu robu:

a) koju nose putnici ili članovi posade; i

b) koja se nalaze u prtljazi koja je tijekom tranzita odvojena od njenog vlasnika.

(6) Predmeti i tvari namijenjeni kao zamjena za one opisane u stavku 4. točki a) ovoga članka ili predmeti i tvari koji su zamijenjeni, a prevoze se u zrakoplovu, moraju se prevoziti u skladu s Tehničkim instrukcijama.

Pojmovi i kratice

Članak 2.

Pojmovi i kratice koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *ambalaža (Packaging):* Jedna ili više spremnica (posuda, kutija i sl.) i sve druge komponente ili materijali koji su potrebni da bi se u njima na siguran način sačuvao sadržaj;

2) *bolesnički uzorci* (Patient *specimens):* Uzorci koji su prikupljeni izravno od ljudi ili životinja uključujući, ali ne ograničavajući se na izvantjelesne i tjelesne izlučevine, krv i njene komponente, tkiva, brisove tkivnih tekućina, te na dijelove tijela koji se prevoze za potrebe istraživanja, dijagnoza, provođenja istrage, liječenja i prevencije bolesti;

3) *član letačke posade (Flight crew member):* Član posade zrakoplova koji posjeduje odgovarajuću dozvolu i zadužen je za obavljanje dužnosti bitnih za operiranje zrakoplova za vrijeme letačke dužnosti;

4) *član posade (Crew member):* Osoba kojoj je operator dodijelio dužnost na zrakoplovu za vrijeme letačke dužnosti;

5) *dokument za prijevoz opasne robe* (Dangerous *goods transport document):* Dokument koji je specificiran u Tehničkim instrukcijama i sadrži informacije o opasnoj robi;

6) *država operatora (State of operator):* Država u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja operatora ili ako ne postoji, stalno sjedište operatora;

7) *država podrijetla (State of origin):* Država na čijem se teritoriju pošiljka prvi put utovara u zrakoplov;

8) *IATA (International Air Transport Association):* Međunarodna udruga za zračni prijevoz;

9) *ICAO (International Civil Aviation Organization):* Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva;

10) *ID broj (ID number):* Privremeni identifikacijski broj (ID) za opasne robe kojima nije dodijeljen UN broj;

11) *imenovani poštanski operator (Designated postal operator – DPO):* Vladino ili nevladino tijelo koje je službeno imenovano od strane države članice za pružanje poštanske usluge i ispunjava obveze na teritoriju države članice koje proizlaze iz odredaba Svjetske poštanske Konvencije;

12) *iznimka (Exception):* Odredba u ovom Pravilniku i Tehničkim instrukcijama koja isključuje pojedinu opasnu robu od zahtjeva koji se primjenjuje;

13) *izuzeće (Exemption):* Dopuštenje različito od odobrenja koje izdaje odgovarajuće nacionalno nadležno tijelo, a koje omogućava odstupanje od odredaba propisanih u Tehničkim instrukcijama;

14) *jedinično sredstvo utovara (Unit load device – ULD):* Tip kontejnera za teret, zrakoplovnog kontejnera, zrakoplovne palete s mrežom ili zrakoplovne palete s mrežom iznad pokrova u obliku iglua. Zbirno pakovanje (Overpack) i teretni kontejner za prijevoz radioaktivnog materijala nisu uključeni u ovaj pojam;

15) *kontrolna lista za prihvaćanje (Acceptance checklist):* Dokument koji se koristi kao pomoć pri pregledu vanjskog izgleda pakovanja s opasnom robom i pripadajućih dokumenata kako bi se utvrdilo jesu li ispunjeni svi odgovarajući zahtjevi;

16) *kombinirana ambalaža (Combination packagings):* Kombinacija od jedne ili više unutarnjih ambalaža koje su smještene u vanjsku ambalažu;

17) *litijeva baterija ili litijeva ćelija (Lithium battery or lithium cell):* Baterija koja se sastoji od jedne ili više ćelija koje su međusobno nerazdvojivo električki povezane. Ćelija je jedinstven elektromehanički uređaj koji stvara razliku napona između svoja dva pola;

18) *nadležno tijelo (Competent authority):* Tijelo priznato sukladno Tehničkim instrukcijama;

19) *neprijavljena opasna roba (Undeclared dangerous goods):* Opasna roba koja je ponuđena za prijevoz zrakom, a nije popraćena dokumentom za prijevoz opasne robe ili kada je to dopušteno, nekom drugom dokumentacijom i informacijom u elektroničkoj formi koja se odnosi na pošiljku;

20) *nesreća s opasnom robom (Dangerous goods accident):* Događaj povezan s prijevozom opasne robe zrakom koji ima za posljedicu smrt, težu ozljedu, veću materijalnu štetu ili štetu za okoliš;

21) *nezgoda s opasnom robom (Dangerous goods incident):* Događaj povezan s prijevozom opasne robe zrakom koji nije nesreća s opasnom robom i ne mora se dogoditi u zrakoplovu, a koji ima za posljedicu ozljedu osobe, materijalnu štetu ili štetu za okoliš, požar, lom, prolijevanje, curenje tekućine, radijaciju ili drugi trag koji ukazuju na to da nije sačuvana cjelovitost ambalaže. Svaki događaj povezan s prijevozom opasne robe koji ozbiljno ugrozi zrakoplov i osobe u zrakoplovu također se smatra nezgodom s opasnom robom;

22) *odredišna država (State of destination):* Država na čijem će teritoriju pošiljka konačno biti istovarena iz zrakoplova;

23) *opasna roba (Dangerous goods):* Predmeti ili tvari koje mogu predstavljati opasnost po zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš i koje su navedene u popisu opasnih roba u Tehničkim instrukcijama ili su klasificirane u skladu s Tehničkim instrukcijama;

24) *operator (Operator):* Osoba, organizacija ili poduzeće koje se bavi ili nudi usluge letačkih operacija zrakoplovom;

25) *otpremnik (Freight forwarder):* Fizička ili pravna osoba koja pruža usluge organizacije prijevoza tereta zrakom;

26) *pakiratelj (Packer):* Svaka fizička ili pravna osoba koja stavlja opasnu robu u ambalažu, uključujući veliku ambalažu i posredni kontejner za rasutu robu (IBC), i kada je potrebno priprema pakovanja za prijevoz;

27) *pakovanje (Package):* Dovršen proizvod postupka pakiranja koji se sastoji od ambalaže (omota) i njenog sadržaja pripremljenog za prijevoz;

28) *pakirna grupa (Packing group):* Indikacija relativnog stupnja opasnosti koje predstavljaju različiti predmeti ili tvari unutar klase ili skupine;

29) *pogrešno prijavljena opasna roba (Misdeclared dangerous goods):* Opasna roba ponuđena za prijevoz zrakom koja:

a) nije dopuštena za prijevoz zrakom, a u dokumentu za prijevoz opasne robe je pogrešno opisana kao prihvatljiva za prijevoz, ili

b) ne udovoljava odredbama Tehničkih instrukcija, a pronađena je nakon propisane provjere za prihvaćanje;

30) *pošiljatelj (Shipper/Consignor):* Svaka fizička ili pravna osoba koja priprema pošiljku za prijevoz;

31) *pošiljka (Consignment):* Jedno ili više pakovanja opasnih roba koje je operator primio od jednog pošiljatelja u određenom trenutku i na jednoj adresi, zaprimljenih u komadu koji se prevozi primatelju na određenu adresu;

32) *pošta (Mail):* Pisana korespondencija koja se otprema i druge stavke ponuđene i namijenjene za dostavu poštanskom uslugom u skladu s pravilima Svjetske poštanske unije;

33) *primatelj (Consignee):* Fizička ili pravna osoba koja ima pravo preuzeti pošiljku;

34) *prodajni zastupnik za teret (Cargo sales agent):* pravna ili fizička osoba koju je ovlastio operator da u njegovo ime obavlja aktivnosti u vezi s prodajom usluge prijevoza tereta;

35) *program osposobljavanja (Training program):* Metoda razvijena za provođenje osposobljavanja, a sastoji se od predavanja, materijala povezanih s tečajem (kao što su brošure, projekcije, video materijali, vježbe, itd.), primjera ispitnih pitanja i nastavničkih bilješka;

36) *prtljaga (Baggage):* Osobna imovina putnika ili posade koja se u zrakoplov unosi u dogovoru s operatorom;

37) *pružatelj usluga prihvata i otpreme (Handling Agent):* Pravna ili fizička osoba koja u ime operatora obavlja jednu ili više kategorija zemaljskih usluga, uključujući prihvat, ukrcaj, iskrcaj, premještanje ili druge obrade putnika ili tereta;

38) *pružatelj usluge osposobljavanja (Training provider):* Pravna ili fizička osoba koje nudi ili provodi osposobljavanje, uključujući i teorijsko osposobljavanja sukladno programu koji je odobrila Agencija;

39) *putnički zrakoplov (Passenger aircraft):* Zrakoplov koji prevozi osobu koja nije član posade, zaposlenika operatora, ovlaštenog predstavnika odgovarajućeg nadležnog tijela ili osobu koja prati pošiljku ili drugi teret;

40) *Tehničke instrukcije (Technical Instructions):Tehničke* instrukcija za siguran prijevoz opasnih tvari u zračnom prometu (ICAO Doc. 9284 AN/905) ;

41) *teret (Cargo):* imovina koja se prevozi zrakoplovom, osim pošte, praćene ili nepraćene prtljage;

42) *teretni zrakoplov (Cargo aircraft):* Svaki zrakoplov osim putničkog zrakoplova koji prevozi robu ili imovinu i u kojem se ne prevoze putnici. Putnicima se ne smatraju: član posade, zaposlenik operatora komu je dopušten prijevoz i koji se prevozi u skladu s uputama sadržanim u Operativnom priručniku, ovlašteni predstavnik nadležne nacionalne zrakoplovne vlasti i osoba koja ima dužnosti u odnosu na određenu pošiljku koja se nalazi na zrakoplovu;

43) *teža ozljeda (Serious injury):* Ozljeda koja je nanesena osobi u nesreći i koja:

a) zahtijeva hospitalizaciju dužu od 48 sati, koja počinje unutar sedam dana od dana kada je ozljeda nanesena;

b) ima za posljedicu lom kosti (osim jednostavnih lomova prstiju, nožnih prstiju ili nosa);

c) uključuje ranjavanje koje uzrokuje jako krvarenje, oštećenje živca, mišića ili tetive;

d) uključuje oštećenje bilo kojeg unutarnjeg organa;

e) uključuje opekline drugog ili trećeg stupnja, ili opekline koje zahvaćaju preko 5 % tjelesne površine; ili

f) uključuje potvrđeno izlaganje zaraznim tvarima ili štetnom zračenju;

44) *UN broj (UN number):* Četveroznamenkasti broj dodijeljen od strane Odbora stručnjaka za prijevoz opasne robe Ujedinjenih naroda u svrhu identifikacije tvari ili predmeta ili određene grupe tvari ili predmeta;

45) *vanjska ambalaža (Outer packaging):* Vanjska zaštita kompozitne ili kombinirane ambalaže zajedno sa svim upijajućim materijalima, ublaživačima i drugim komponentama koje su potrebne da zadrže i zaštite unutarnje posude ili unutarnju ambalažu;

46) *VFR (Visual Flight Rules):* Oznaka koja se upotrebljava za označivanje pravila vizualnog letenja;

47) *zaštita u vezi s opasnom robom (Dangerous goods security):* Mjere predostrožnosti koje poduzimaju operatori, pošiljatelji i drugi subjekti uključeni u prijevoz opasnih roba zrakoplovom s ciljem da se minimalizira prijetnja ili pogrešna upotreba opasne robe koja bi mogla ugroziti osobe ili imovinu;

48) *zapovjednik zrakoplova (Pilot-in-command):* Pilot kojega operator ili vlasnik zrakoplova odredi za zapovjednika i zaduži za sigurno izvođenje leta;

49) *zbirno pakovanje (Overpack):* Ovitak ili drugi prikladan materijal ili sredstvo koje koristi jedan pošiljatelj, a može sadržavati jedno ili više pakovanja, koje čini jednu cjelinu radi lakšeg rukovanja i utovara, s tim da jedinično sredstvo utovara nije obuhvaćeno ovim pojmom.

Nadležno tijelo

Članak 3.

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija) nadležno je tijelo za provedbu ovoga Pravilnika.

Ovlasti inspektora

Članak 4.

(1) Inspektor za opasne robe može pregledavati, uzimati uzorke i zaplijeniti robu za koju osnovano posumnja da je opasna roba s kojom nije rukovano sukladno odredbama ovoga Pravilnika, Tehničkih instrukcija i drugih primjenjivih propisa.

(2) Inspektor za opasne robe može otvarati ili zahtijevati da se otvori prtljaga ili pakovanje za koje osnovano posumnja da sadrži opasnu robu s kojom nije rukovano sukladno odredbama ovoga Pravilnika, Tehničkih instrukcija i drugih primjenjivih propisa.

(3) Inspektor za opasne robe može:

a) pregledavati spise, podatke, procedure i sve druge materijale koji su povezani s obavljanjem certifikacijskih i/ili nadzornih zadataka;

b) kopirati spise ili dijelove spisa, podataka, procedura i drugih materijala;

c) ulaziti u odgovarajuće prostorije, mjesta izvođenja operacija ili prijevozna sredstva;

d) obavljati audite, istragu, procjenu, inspekciju, uključujući inspekcije na stajankama i nenajavljene inspekcije, te

e) kada je to potrebno poduzimati mjere kojima se osigurava poštivanje propisa.

Privremeno i trajno oduzimanje Certifikata

Članak 5.

(1) Agencija može privremeno oduzeti Certifikat za opasne robe ili Certifikat pružatelja usluga osposobljavanja ako imatelj certifikata:

a) ne ispunjava propisane uvjete;

b) je bio uključen ili je doprinio nastanku nesreće ili nezgode s opasnom robom ili nekog drugog događaja koji je ugrozio ili mogao ugroziti sigurnost zračnog prometa ili zahtjeve u vezi sa zaštitom zračnog prometa;

c) ne otklanja nalaze Agencije prema prihvaćenom planu korektivnih mjera u određenom roku.

(2) Agencija može trajno oduzeti Certifikat za opasne robe ili Certifikat pružatelja usluga osposobljavanja ako imatelj Certifikata:

a) obavlja aktivnosti povezane s prijevozom opasnih roba bez odgovarajućeg odobrenja;

b) ne dostavi dokaz da je otklonio razloge zbog kojih mu je privremeno oduzet Certifikat; ili

c) namjerno ili zbog nemara dostavlja Agenciji netočne podatke o značajnim pitanjima.

DIO DRUGI
OPASNE ROBE I OGRANIČENJA U PRIJEVOZU ZRAKOM

Zabrane u prijevozu opasnih roba zrakom

Članak 6.

(1) Zabranjen je prijevoz opasnih roba zrakom koji nije u skladu s odredbama ovoga Pravilnika i Tehničkih instrukcija.

(2) U zrakoplovu se ne smiju prevoziti opasne robe za koje Agencija nije izdala izuzeće u skladu s člankom 8. ovoga Pravilnika ili koje se sukladno odredbama Tehničkih instrukcija ne smiju prevoziti na osnovu odobrenja koje je izdala država podrijetla, a to su:

a) opasne robe koje su identificirane u Tehničkim instrukcijama kao zabranjene za prijevoz u normalnim okolnostima; i

b) zaražene žive životinje.

(3) U zrakoplovu se ne smiju prevoziti predmeti i tvari koji su u Tehničkim instrukcijama po imenu ili generičkom opisu posebno identificirani kao zabranjeni za prijevoz u svim okolnostima.

Odobrenje

Članak 7.

(1) Kada je to posebno predviđeno u Tehničkim instrukcijama, Agencija može izdati odobrenje za prijevoz opasne robe koja je zabranjena za prijevoz zrakom putničkim i/ili teretnim zrakoplovom, pod uvjetom da je postignuta razina sigurnosti u prijevozu jednaka onoj koja je predviđena u Tehničkim instrukcijama.

(2) Ako u Tehničkim instrukcijama nema posebne odredbe (A1 ili A2) kojom se dozvoljava izdavanje odobrenja, operator ili njegov ovlašteni predstavnik može tražiti izdavanje izuzeća.

Izuzeće

Članak 8.

(1) Osim za predmete i tvari koje su zabranjene za prijevoz u svim okolnostima, Agencija može izdati izuzeće pod uvjetom da operator dokaže da je ukupna razina sigurnosti u prijevozu jednaka razini sigurnosti predviđenoj u Tehničkim instrukcijama, u slučajevima:

a) koji su posebno hitni, ili

b) kada drugi način prijevoza nije primjeren, ili

c) kada je potpuno udovoljavanje propisanim zahtjevima u suprotnosti s javnim interesom.

(2) Agencija može izdati izuzeće i u drugim slučajevima od onih iz stavka 1. ovoga članka u kojima je Republika Hrvatska država preleta i postignuta je jednaka razina sigurnosti kako je predviđeno u Tehničkim instrukcijama.

(3) Zahtjev za izuzeće podnosi se u skladu sa smjernicama za postupanje sa zahtjevima za izdavanje izuzeća, koje se nalaze u Dopuni Tehničkih instrukcija.

Prijevoz opasnih roba poštom

Članak 9.

(1) U skladu sa Svjetskom poštanskom Konvencijom, opasne robe definirane u Tehničkim instrukcijama zabranjene su u pošti koja se prevozi zrakom.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a prema odredbama Tehničkih instrukcija koje se primjenjuju na taj materijal, u pošti koja se prevozi zrakom smiju se prihvaćati sljedeće opasne robe:

a) bolesnički uzorci pod uvjetom da su razvrstani, pakirani i označeni u skladu s odredbama Tehničkih instrukcija;

b) zarazne tvari dodijeljene isključivo u kategoriju B (UN 3373) pod uvjetom da su pakirane u skladu sa zahtjevima Upute za pakiranje 650 i ugljični dioksid u krutom stanju (suhi led) kada se koristi kao rashladno sredstvo za UN 3373;

c) radioaktivni materijal u iznimnom pakovanju (samo UN2910 i UN2911) čija aktivnost ne prelazi jednu desetinu od one koja je navedena u Dijelu 2, Poglavlju 7, Tablici 2-14. Tehničkih instrukcija i koji udovoljava definicijama i kriterijima isključivo za klasu 7, prema Dijelu 2. Tehničkih instrukcija.